

A

S: punt per punt

Josep Mates, director de l'arxiu

CINQUANTA ANIVERSARI DE L'ARXIU HISTÒRIC DE GIRONA

Cinquanta anys de funcionament d'un servei públic.

enguany celebrem a Girona el 50 aniversari de la creació de l'Arxiu Històric Provincial. El mes d'abril de 1952 el BOE va publicar una ordre del Ministeri d'Educació per la qual es creava el nou centre d'acord amb la figura d'Arxiu Provincial projectada en el seu dia per la II República. Malgrat la gran precarietat amb què es va començar a treballar en el moment de la creació de l'Arxiu, a hores d'ara ha fet possible treballar per la salvaguarda i la difusió del patrimoni documental de les nostres comarques. Aquesta tasca, a mesura que avançaven els anys s'aniria intensificant, especialment a partir de 1984, quan l'Arxiu Històric de Girona, de qui l'Estat n'havia cedit la gestió a la Generalitat dos anys abans, va estrenar les instal·lacions actuals que inclouen 11 quilòmetres de dipòsit, sala d'actes i espai d'exposicions.

Un programa d'activitats anirà recordant aquest aniversari. Durant tot l'any s'aniran encadenant tot un seguit d'exposicions, cursos, jornades de portes obertes i un acte festiu central el dia 7 de juny. Les exposicions pretenen ensenyar la gran varietat i riquesa dels fons del centre. Presentaran insòlites poesies murals del segle XIX, antigues fotografies aèries de la Costa Brava, textos hebraics del segle XV, cartells electorals d'abans de la guerra del francès... en un esforç per obrir el centre més enllà dels cercles dels seus habituals usuaris

La celebració de l'aniversari és també un pretext per potenciar el paper de l'Arxiu en el futur, per crear nous serveis, per millorar-ne les instal·lacions, per oferir més qualitat... Destaca en aquest sentit l'inici de la redacció d'un projecte de millora i ampliació de les instal·lacions del centre encarregat fa poques setmanes pel Departament de Cultura.

Al capdavant, 1952-2002 són cinquanta anys del funcionament d'un servei públic i val la pena celebrar-ho i aprofitar-ho per preparar el futur. Hi esteu tots convidats.

INVENTARI/CATALOGACIÓ DE L'ARXIU DE SANT MATEU

Procés de secar dels documents danyats pel foc a Sant Mateu.

Recentment s'ha finalitzat a aquesta Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques l'inventari/catalogació de l'Arxiu Municipal de Sant Mateu, que va sofrir un incendi el passat 6 de novembre. El resultat ha estat un arxiu de 1033 caixes, 16 llibres i 248 caixes de Protocols Notarials. La documentació és exclusivament dels segles XIX al XXI, a excepció dels Protocols Notarials que comencen al 1668 fins principis del segle XX. Entre els fons de l'arxiu es troba la documentació carcelària, ja que Sant Mateu va estar cap de Partit Judicial

La documentació que ha estat menys perjudicada ha sigut la dels Protocols Notarials, ja que la seua ubicació en prestatgeries amb portes de vidre, els van protegir, estant tant sols afectats els seus llocs. La resta de la documentació a sofert pèrdues considerables, encara que, s'ha recuperat bona part de la mateixa.

Actualment s'està portant a terme la microfilmació de la documentació dels Protocols Notarials anteriors a 1800, també es microfilmirà la documentació que es troba exposada al Museu Històric de Sant Mateu, per a la posterior consulta tant en microfilm com en CD.

REHABILITACIÓ DE L'ARXIU DEL REGNE DE VALÈNCIA

Façana de l'ARV.

L'ARXIU DEL REGNE DE VALÈNCIA ES REHABILITARÀ PER PRIMERA VEGADA DES DE LA SEUA INAUGURACIÓ EN 1965 I TRASLLADARÀ ELS SEUS FONS PROVISIONALMENT A PARTIR DE MAIG A LA BIBLIOTECA VALENCIANA

La rehabilitació de l'Arxiu del Regne inclou diferents treballs com la remodelació i la restauració de la façana, fase que ja ha dut a terme la Generalitat Valenciana. Entre altres modificacions importants que s'iniciaran a l'arxiu destaca també una millora de les instal·lacions, entre elles la de la sala d'investigadors. L'Arxiu, que va tancar les seues portes provisionalment el passat 30 d'abril, ha començat ja el trasllat a la Biblioteca Valenciana on s'habilitarà una sala d'estudi i consulta per als investigadors. La direcció de l'Arxiu ha previst que la mudança provisional dure cinc mesos i que a partir d'octubre una part important de l'arxiu

Sala d'investigadors de l'Arxiu del Regne de València.

es pugua consultar a les instal·lacions de Sant Miquel dels Reis. En eixe sentit, els tècnics i restauradors de l'arxiu estant tenint cura dels fons més antics i valuosos del centre de cara al transport. Pel que fa a la part del llegat més modern, a partir del s.XVIII, els documents es duran a Guàrdia i Custòdia a través d'un concurs públic. L'Arxiu del Regne –recordem- disposa actualment de 15.000 metres lineals de prestatgeries repartides en 20 plantes, a més d'una sala de lectura per a la consulta de fons amb lectors de microfilm i microfita, un laboratori de restauració i un de reprografia, una sala d'exposicions i una altra de conferències. A més, l'arxiu alberga també una biblioteca auxiliar de consulta amb 11.740 llibres, 4.000 fullets i 250 publicacions periòdiques.

Quant a la informatització dels fons de l'arxiu, la Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques de la Generalitat Valenciana i el Ministerio de Educación y Cultura s'ocuparan igualment de la digitalització de la documentació, entre la qual es troben els registres notariais, pergamins, plànols i els documents escrits generats al llarg de sis segles per institucions valencianes tan diverses com els Jutjats de València o Intendència.

DIVERSITAT DE FONTS I SERVEIS A L'ARXIU D'ELX

La reorganització, ara fa un temps, de tots els serveis d'investigació de l'Arxiu Municipal d'Elx en una sola àrea, gràcies a un acord amb la Fundació Miguel Hernández pel qual l'arxiu comparteix ara instal·lacions i materials amb la Fundació, permet oferir a l'investigador diversos serveis de consulta. La catalogació, classificació i enquadernació de tota l'hemeroteca local, així com dels gravats i estampes de Pedro Ibarra i un horari ininterromput de 9 del matí a les 9 de la nit facilita, ara més que mai, les tasques de l'investigador, que té al seu abast nombrosos documents en una mateix espai. Actualment, des de la sala d'investigació de l'Arxiu d'Elx es poden consultar les seccions especials de la Biblioteca Central, a més de l'Arxiu de la Memòria i els manuscrits de la Fundació Miguel Hernández, dipositats en la Biblioteca. Igualment, l'investigador pot accedir al fons local, a l'hemeroteca local històrica anterior a la Guerra Civil, a la secció de fons antic, secció pròpia de la Biblioteca de Manuscrits, a la secció d'estampes amb gravats importants, així com a la secció de música impresa, amb quasi 23.000 partitures i a tota la documentació històrica de l'arxiu.

EL VATICÀ CEDIRÀ UNA CÒPIA DE TOTS ELS SEUS DOCUMENTS SOBRE ELS BORJA A L'ARXIU DE LA CORONA D'ARAGÓ

Es tracta d'un acord històric entre el Vaticà i l'Institut d'estudis Borgians que posarà a l'abast dels historiadors, de forma digitalitzada, documents i lligalls de temàtica ben diversa: religiosa, militar, humanística i fins i tot política i cívica. Centenars de textos, dels quals, quasi el noranta per cent són inèdits o desconeguts pels historiadors. L'acord -que contempla també la possibilitat de què una altra còpia es diposite a l'Arxiu del Regne de València- es va signar el passat dia 23 de maig a Barcelona, entre la Santa Seu, l'Institut d'Estudis Borgians i la Fundació Winterthur, empresa que financia el procés de digitalització. A partir de l'acord establert, la Santa Seu inicia ara la cessió de les còpies del fons en exclusiva a l'esmentat Institut, qui posteriorment les dipositarà a l'Arxiu de la Corona d'Aragó.

La documentació, que serà classificada en CDs i digitalitzada per un equip de professionals de la Santa Seu, arribarà a l'Arxiu de la Corona de manera periòdica al llarg d'un any, i posteriorment, com hem dit, l'Arxiu del Regne podria acollir-ne una segona còpia.

UN INVESTIGADOR DENUNCIA LA DESAPARICIÓ DE DOCUMENTACIÓ HISTÒRICA A L'ARXIU MUNICIPAL

Es tracta d'uns documents pertanyents a antics municipis de Vilanova del Grao i de Poble Nou de la Mar que estaven custodiats en l'Arxiu Històric Municipal i es trobaven en 60 caixes de llegats. Segons el denunciador l'arxiu "només disposa d'un breu índex de seccions, dues fulles per a cada municipi, i falten alguns com les corresponents a Sanitat i a Fires i Festes de Vilanova del Grao, avui conegut com el Grao". Una de les propostes que ha fet l'investigador a l'Arxiu és "confeccionar un catàleg dels fons dels antics municipis que s'annexionaren a València en 1897 i traslladar els fons, originals o còpies i fins i tot microfilmats a la nova biblioteca que s'obrirà al carrer de la Reina, al Palau de Cervelló".

REORGANIZACIÓN Y ACTUALIZACIÓN DEL ARCHIVO DE LA CATEDRAL DE CUENCA

El archivo de la Catedral de Cuenca se remonta al siglo XII, cuando se fundó la diócesis –diócesis que incluía la actual comarca de Requena-Utiel- y que hoy constituye un fondo documental básico para el estudio de la región. La tarea de su reorganización –empezada hace más de 20 años- ha contado con la ayuda de la Diputación y la Consejería de Cultura para poder llevar adelante el “Proyecto de catalogación de los diplomas de los siglos XII-XIV de la sección Institucional”, que concluyó en el año 2000 y que pronto verá sus frutos en un catálogo de 770 documentos, que pueda servir a los investigadores.

En 2001 el Archivo ha emprendido un doble proyecto. Por un lado, y complementario del anterior, fue la digitalización sistemática de los diplomas medievales. Por otro lado, el inventariar la sección de Obras Pías, con la respectiva clasificación y ordenación. Según Antonio Chacón Gómez-Monedero, archivero de la Catedral de Cuenca, está previsto que el inventario se finalice durante el presente año, con la ayuda de la Junta de Comunidades a través de sus programas de mejoras de las instalaciones y de recuperación de archivos eclesiásticos.

EL ARCHIVO DE LA LOGIA MASÓNICA ABRE SUS PUERTAS A LOS VISITANTES

Se trata de dar a conocer el patrimonio y el valor que encierra la Logia Masónica de las instalaciones archivísticas salmantinas, única en sus características. Es un espacio del Archivo que muestra muebles y objetos incautados por las tropas franquistas durante la Guerra Civil y traídas desde todos los puntos de España. Todo son piezas originales que fueron utilizadas en su tiempo por diferentes asociaciones masónicas: calaveras, urnas, altares, figuras de Venus, Minerva. El suelo de este espacio, que Franco quiso destinar a museo, pero nunca se consolidó la idea, permaneció cerrado al público hasta los años 90. Como curiosidad decir que el suelo representa un tablero de ajedrez, símbolo del bien y el mal.

APAREIX INTACTE, L'ARXIU DE L'ESCRIBANORUEGUEI DE HAMSU IPTOR PREMI C KNUT DE UN, LITERA NOBEL

Quan es pensava que l'arxiu privat de Knut Hamsun, premi Nobel de literatura en 1920, havia estat destruït durant l'ocupació nazi de Noruega en la Segona Guerra Mundial, el llegat ha estat trobat, amagat sota d'unes tables, a les golfes de Nordholm, la residència vacacional de Knut i Marie Hamsun. L'arxiu conté, a més dels dietaris personals del Nobel, alguns manuscrits de les seues novel·les amb anotacions seues, així com correspondència particular, incloses les cartes que va escriure a la seua dona Marie durant el període entre 1890 i 1950, i altres documents perfectament catalogats.

ATURA

